

המחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות

ראש המחלקה:	פרופ' מיכאל ריז'יק
פרופסור אמריטוס:	א' חזן, מ' סוקולוף, י' קליין, א' שורצולד, ש' שרביט
פרופסור:	ז' לבנת, מ' מוצ'ניק, ג"נ פורד, מ' ריז'יק
מרצה בכיר:	ע' מושבי, צ' סדן, ר' שמש-ריסקין
מרצה:	נ' איילי-דרשן
מורה בכיר:	נ' אילני, ד' כהן גרוס
מורה:	ר' דילמן
כתובת אתר האינטרנט של המחלקה:	http://hebrew.biu.ac.il
דואר אלקטרוני:	Hebrew-Languages.dept@mail.biu.ac.il
טלפון:	5318226/253
שעות קבלת קהל:	13.00-11.00
שעות קבלה טלפונית:	15.00-8.00

תחומי ההתמחות העיקריים של מורי המחלקה:

פרופ' מיכאל ריז'יק
לשון חז"ל, לשון ימי הביניים, מסורות הלשון העברית, האיטלקית היהודית, לשונות היהודים, הלשון והספרות האיטלקית של ימי הביניים, הרנסנס והברוק

ד"ר רבקה שמש-ריסקין
לשון חז"ל, תחביר, חקר השיח, סמנטיקה ופרגמטיקה, קבוצות פעלים

פרופ' זהר לבנת
תחביר וסמנטיקה של העברית החדשה, פרגמטיקה, חקר השיח, לשון ומשפט

פרופ' מלכה מוצ'ניק
עברית חדשה, בלשנות כללית, סוציולינגוויסטיקה, פסיכולינגוויסטיקה, לימודי מגדר, סטיליסטיקה, השפעות זרות, דרכי תצורה, סלנג, תרגום

ד"ר צבי סדן
עברית חדשה, מילונאות, יידיש, אספרנטו, סוציולינגוויסטיקה, אתנולינגוויסטיקה, הוראת שפות

ד"ר ג'יימס נתן פורד
ארמית (ארמית בבליית, מנדאית, סורית), קערות השבעה, מאגיה יהודית בתקופת התלמוד והגאונים, המאגיה במזרח הקדום, אוגריתית, לשון המקרא

ד"ר עדינה מושבי
תחביר וסמנטיקה של לשון המקרא, חקר השיח, פרגמטיקה, חקר השיחה

ד"ר נגה איילי-דרשן
אשורולוגיה, ספרות אוגרית, מחקר משווה של תרבויות המזרח הקרוב והמקרא, המיתוס במזרח הקרוב הקדום

לימודי התואר הראשון

הדרישות לתואר הראשון

מטרת המחלקה היא להכשיר מורים להוראה בבתי הספר העל-יסודיים ולכוון תלמידים מוכשרים למחקר ולהוראה אקדמית.

לפני בוגרי המחלקה עומדות גם אפשרויות להתמחות בתחומים אחרים במסגרת לימודי תעודה במקצועות האלה: עריכת לשון, מתורגמנות, עיתונאות ותקשורת. אפשרויות הלימוד במחלקה:

(1) מקצוע מורחב

(2) מסלול דו-ראשי

לתלמידים מצטיינים תינתן האפשרות להירשם למסלול ישיר (מקוצר) ללימודי מ"א.

הדרישות למקצוע המורחב

תנאי הקבלה למסלול זה:

(א) לנרשמים לשנה א' -- ציון של 90 לפחות במקצוע עברית בתעודת הבגרות.

(ב) השגת ממוצע של 80 לפחות בלימודי שנה א'. תלמידים שהשיגו ממוצע של 80 ומעלה בשנה א' יכולים לעבור למקצוע המורחב בשנה ב'.

כיווני הלימוד

(א) הלשון העברית

(ב) לימודי לשונות שמיות

כיוון א' -- הלשון העברית

ההתמחות בכיוון א' מטרתה להרחיב ולהעמיק את ידיעותיו של הסטודנט בלשון העברית לתקופותיה ולהרחיב את אופקיו גם בשפות שמיות וגם בתחומים אחרים מן המקצועות הגובלים בלשון העברית. רוב לימודיו של הסטודנט יהיו במחלקה וחלקם במחלקות אחרות. הלימודים בכיוון זה מורכבים מלימודי חובה, מלימודי בחירה ומלימודי עזר.

על הסטודנט ללמוד 46 שעות של קורסי חובה וקורסי בחירה, וכן עליו לעמוד בדרישות המחלקה בלימודי העזר. במסגרת לימודי החובה על הסטודנט ללמוד במחלקה לערבית בהיקף של 6 ש"ש, מתוך לימודים אלה 4 ש"ש נחשבות כלימודים כלליים ואינן נמנות במסגרת 46 השעות הנדרשות לתואר.

לימודי הבחירה (בשנה ב' ומעלה)

התלמיד ילמד 20 שעות מקורסי הבחירה, ביניהם 10 ש"ש לפחות מקורסי הבחירה של המחלקה. הקורסים ייבחרו מתקופות שונות או מתחומים שונים של הלשון העברית. אחד מן הקורסים צריך להיות סמינריון מן המחלקה או ממחלקה אחרת.

לימודים במחלקות אחרות - 10 ש"ש

8-6 ש"ש במחלקות: אנגלית, תנ"ך, תלמוד, ספרות עם ישראל ולימודי ארץ ישראל -- הקורסים יילמדו מתוך רשימת הקורסים המוצעת. הסטודנטים ילמדו בשנה א' במחלקה לערבית ערבית למתחילים (4 ש"ש) וכן ערבית למתקדמים או קורס אחר בן 2-4 ש"ש (4 ש"ש מתוך לימודי הערבית יוכרו כלימודים כלליים). כן קיימת אפשרות ללמוד קורס ערבית למתחילים בן 6 ש"ש במחלקה לערבית.

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

סמינריונים

התלמיד יכתוב שלוש עבודות סמינריוניות: בשנה ב' – סמינריון בעברית החדשה, ובשנה ג' – פרקים בלשון המקרא וסמינריון נוסף מן המחלקה או ממחלקה אחרת. יש ללמוד את הסמינריונים אצל מורים שונים, וחובה למסור את הסמינריון של שנה ב' עד תום שנת הלימודים.

הערות כלליות ראה בדרישות לכל המסלולים בעמוד האחרון של לימודי התואר הראשון.

פירוט קורסי חובה

שנה א'

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
12100	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים	2	תרגיל		
12104	יסודות התחביר למתמחים	1	תרגיל		
12108	הדרכה ביבליוגרפית	1	תרגיל		
12110	תולדות הלשון העברית	1	הרצאה		
12116	מבוא לבלשנות שמית	1	הרצאה	ערבית למתחילים	
12120	תורת ההגה	1	הרצאה	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים ערבית למתחילים	
12132	מבוא לבלשנות כללית	1	הרצאה		
12134	בלשנות כללית ופונטיקה	1	תרגיל	מבוא לבלשנות כללית	
שנה ב'					
12202	תורת הצורות א'	1	הרצאה	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים ערבית למתחילים תורת ההגה	
12203	תורת הצורות ב'	1	הרצאה		
12208	תחביר הלשון העברית	2	הרצאה	יסודות התחביר למתמחים	
12214	ארמית מקראית והמקורות הקרובים לה	2	תרגיל		תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12220	לשון חכמים	1	הרצאה		תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12222	לשון חכמים	1	תרגיל	לשון חכמים 12220	תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12231	טקסטים מקראיים	1	תרגיל		תחביר הלשון העברית תורת הצורות א' תורת הצורות ב'

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
12234	סמינריון בעברית החדשה	2	סמינריון		תחביר הלשון העברית תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12290	בחינת בקיאות		בחינה		
שנה ג'					
12303	סמנטיקה לקסיקלית	1	הרצאה		
12304	סמנטיקה של המשפט	1	הרצאה		
12315	טקסטים בעברית החדשה	1	הרצאה		
12410	פרקים בלשון המקרא	2	סמינריון	תורת הצורות א' תורת הצורות ב' סמינריון בעברית החדשה תחביר הלשון העברית	

כיוון ב' – לימודי לשונות שמיות

ההתמחות בכיוון זה מטרתה להעמיק את ידיעותיו של הסטודנט בלשון העברית לתקופותיה ולהעניק לו הכשרה יסודית בלשונות שמיות ובאשורולוגיה.
חלק מן הלימודים מתקיימים במחלקה וחלקם במחלקות אחרות: תנ"ך, לימודי ארץ ישראל ותולדות ישראל.
הלימודים מורכבים מלימודי חובה ומלימודי עזר.

במסגרת לימודי החובה על הסטודנט ללמוד 6 ש"ש ערבית למתחילים, מתוכן 4 ש"ש ייחשבו כקורס כללי ו-2 ש"ש כקורס חובה לתואר.

על הסטודנט ללמוד 46 שעות של קורסי חובה, וכן עליו לעמוד בדרישות המחלקה בלימודי העזר.

הדרישות למקצוע דו-ראשי לא מובנה

תלמידים שעמדו בדרישות המחלקה לשנה א' יוכלו לבחור בשנה השנייה באחד מכיווני הלימוד:

(א) הלשון העברית

(ב) לימודי לשונות שמיות

הלימודים מורכבים מלימודי חובה, מלימודי בחירה ומלימודי עזר (סה"כ לימודי החובה + לימודי הבחירה: 27 ש"ש).

כיוון א' - הלשון העברית

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

על הסטודנט ללמוד 25 ש"ש של קורסי חובה ו-2 ש"ש מקורסי הבחירה.

לימודים כלליים

במסגרת לימודי החובה על הסטודנט ללמוד ערבית למתחילים במחלקה לערבית בהיקף של 4 ש"ש (36001). לימודים אלה נחשבים כלימודים כלליים.

כיוון ב' – לימודי לשונות שמיות

תלמיד הבוחר בכיוון הלשונות השמיות ילמד 27 ש"ש הערות כלליות ראה בדרישות לכל המסלולים בעמוד האחרון של לימודי התואר הראשון.

לימודי הבחירה

4 ש"ש סמינריונים מתחום הלשונות השמיות

פירוט קורסי חובה

שנה א'

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
12100	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים	2	תרגיל		
12104	יסודות התחביר למתמחים	1	תרגיל		
12108	הדרכה ביבליוגרפית	1	תרגיל		
12110	תולדות הלשון העברית	1	הרצאה		
12116	מבוא לבלשנות שמית	1	הרצאה	ערבית למתחילים	
12120	תורת ההגה	1	הרצאה	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים ערבית למתחילים	
12132	מבוא לבלשנות כללית	1	הרצאה		
12134	בלשנות כללית ופונטיקה	1	תרגיל	מבוא לבלשנות כללית	
שנה ב'					
12202	תורת הצורות א'	1	הרצאה	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים ערבית למתחילים תורת ההגה	
12203	תורת הצורות ב'	1	הרצאה		
12208	תחביר הלשון העברית	2	הרצאה	יסודות התחביר למתמחים	
12214	ארמית מקראית והמקורות הקרובים לה	2	תרגיל		תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12220	לשון חכמים	1	הרצאה		תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12222	לשון חכמים	1	תרגיל	לשון חכמים 12220	תורת הצורות א'

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
					תורת הצורות ב'
12231	טקסטים מקראיים	1	תרגיל		תחביר הלשון העברית תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12234	סמינריון בעברית החדשה	2	סמינריון		תחביר הלשון העברית תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12290	בחינת בקיאות		בחינה		
שנה ג'					
12303	סמנטיקה לקסיקלית	1	הרצאה		
12304	סמנטיקה של המשפט	1	הרצאה		
12315	טקסטים בעברית החדשה	1	הרצאה		
12410	פרקים בלשון המקרא	2	סמינריון	תורת הצורות א' תורת הצורות ב' סמינריון בעברית החדשה תחביר הלשון העברית	

הדרישות למסלול הדו-ראשי מובנה

לתוכנית זו יתקבלו תלמידים הלומדים במקביל במחלקות: תנ"ך, ספרות עם ישראל, בלשנות אנגלית, תולדות ישראל, תלמוד, לימודים קלסיים, ערבית, לימודי מידע וספרנות וסוציולוגיה ואנתרופולוגיה. היקף לימודי הלשון העברית במסלול זה הוא 25 ש"ש. במסגרת לימודי החובה על הסטודנט ללמוד ערבית למתחילים במחלקה לערבית בהיקף של 4 ש"ש (36001). לימודים אלה נחשבים כלימודים כלליים.

הערות כלליות ראה בדרישות לכל המסלולים בעמוד האחרון של לימודי התואר הראשון.

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

פירוט קורסי חובה

שנה א'

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
12100	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים	2	תרגיל		
12104	יסודות התחביר למתמחים	1	תרגיל		
12108	הדרכה ביבליוגרפית	1	תרגיל		
12110	תולדות הלשון העברית	1	הרצאה		
12116	מבוא לבלשנות שמית	1	הרצאה	ערבית למתחילים	
12120	תורת ההגה	1	הרצאה	תורת הניקוד ויסודות הלשון למתמחים ערבית למתחילים	
12132	מבוא לבלשנות כללית	1	הרצאה		
שנה ב'					
12202	תורת הצורות א'	1	הרצאה	תורת הניקוד ויסודות הלשון ערבית למתחילים תרת ההגה	
12203	תורת הצורות ב'	1	הרצאה		
12208	תחביר הלשון העברית	2	הרצאה	יסודות התחביר למתמחים	
12214	ארמית מקראית והמקורות הקרובים לה	2	תרגיל		תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12220	לשון חכמים	1	הרצאה		תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12222	לשון חכמים	1	תרגיל	לשון חכמים 12220	תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12231	טקסטים מקראיים	1	תרגיל		תחביר הלשון העברית תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12234	סמינריון בעברית החדשה	2	סמינריון		תחביר הלשון העברית תורת הצורות א' תורת הצורות ב'
12290	בחינת בקיאות		בחינה		
שנה ג'					
12303	סמנטיקה לקסיקלית	1	הרצאה		

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
12304	סמנטיקה של המשפט	1	הרצאה		
12315	טקסטים בעברית החדשה	1	הרצאה		
12410	פרקים בלשון המקרא	2	סמינריון	תורת הצורות א' תורת הצורות ב' סמינריון בעברית החדשה תחביר הלשון העברית	

הערות – דרישות לכל המסלולים

- (1) כל תלמידי המחלקה ללשון העברית מחויבים בקורס "הבעה וסגנון לתלמידי לשון" (1 ש"ש).
  - (2) ציון המעבר בקורס "ערבית למתחילים" הוא 66. תלמיד שהשיג ציון 66 ומעלה בבחינת הבגרות בערבית (3 יחידות לפחות) פטור מלימודי המכינה לערבית למתחילים. תלמיד שנבחן בשתי יחידות בבחינת הבגרות בערבית והשיג ציון 66 לפחות יחויב בבחינה בלבד. תלמידי המחלקה לערבית פטורים מלימודי המכינה לערבית למתחילים.
הזכאים לפטור חייבים להירשם לקורס ולהגיש בכתב בקשה לפטור ביחידת הסטטוס.
  - (3) במסגרת לימודי היסוד ביהדות ילמדו תלמידי המחלקה בקורסים האלה: מבוא לתורה שבע"פ ולספרותה (02-461) ומבוא לספרות המקראית (01-012) בשנים א' ו-ב'. תלמידות המדרשה לבנות ותלמידי המכון הגבוה לתורה פטורים מחובה זו. תלמידים אחרים בעלי רקע מוגבר ביהדות יגישו בקשה לפטור לראש המחלקה, וכל בקשה תידון לגופה.
  - (4) ציון המעבר בקורסי שנה א' "יסודות התחביר" ו"תורת הניקוד ויסודות הלשון" הוא 90.
  - (5) תלמידי המחלקה חייבים לעמוד באמצע שנה ב' בבחינת הבקאות על פי הרשימה הביבליוגרפית המתפרסמת על ידי מזכירות המחלקה.
  - (6) הנרשמים לסמינריון בשנה ב' חייבים להירשם במקביל לקורס "תורת הצורות" ולקורס "תחביר הלשון העברית". המעבר לסמינריון שנה ג' מותנה בעמידה בדרישות המחלקה לשנים א'-ב' ובדרישות הסמינריון לשנה ב'.
- שנה ג' 5 ש"ש קורסי חובה (כמפורט בדרישות למקצוע ראשי – שנה ג')
- 8 ש"ש לימודים מקורסים לתלמידי מ"א (ובכלל זה סמינריון וקורסים במחלקות אחרות – עם המחלקה)

מסלול ישיר ללימודי התואר השני

מסלול זה הוא מסלול ישיר (מקוצר) לתלמידים מצטיינים, המשלב לימודי ב"א ומ"א. פרטים להלן בפרק "לימודי התואר השני". פרטים נוספים על סדרי הלימודים, דרישות כלליות והליכי רישום מצויים בחוברת "מסלול ישיר לתואר שני" שבהוצאת המזכירות האקדמית.

לימודי התואר השני

לימודי התואר השני מתקיימים בשני מסלולים:

- א. מסלול ישיר לתלמידים מצטיינים המשולב בלימודי הב"א
- ב. מסלול רגיל לאחר קבלת התואר הראשון

בכל אחד מן המסלולים קיימות שתי תכניות לימודים: האחת עם תזה והאחרת ללא תזה.

א המסלול הישיר

המסלול מיועד לתלמידים מצטיינים. ההצטרפות למסלול זה מתבצעת בעת הרישום לאוניברסיטה, כעבור שנת לימודים אחת או כעבור שתי שנות לימוד.

- א. ללימודי שנה א' יוכלו להירשם תלמידים בעלי ציון משוקלל של 90 ומעלה בבחינות הבגרות, באישור ראש המחלקה. קבלתם כתלמידי המסלול הישיר מן המניין מותנית בציון ממוצע 85 ומעלה בקורסי שנה א' בלשון עברית.
- ב. למסלול זה יוכלו להצטרף תלמידים מצטיינים (בעלי ממוצע ציונים 85 ומעלה בלשון עברית) בתום שנה א' ובתום שנה ב' באוניברסיטה, באישור ראש המחלקה.

הלומדים במסלול הישיר ייגשו לבחינות במועד א'. ממוצע ציונים גבוה נדרש בכל שנות הלימוד. תלמידים שלא יעמדו באמת המידה הנדרשות למסלול הישיר, או שיחליטו להפסיק את לימודיהם לקראת התואר השני, יוכלו לקבל תואר ראשון (ב"א) אחרי שלוש שנים אם ימלאו את חובות הב"א כנדרש במסלול הרגיל.

הלימודים מתקיימים בעיקר במסגרת חד-חוגית כדלקמן:

מסלול ישיר עם תזה

30 ש"ש	לימודים במחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות
8 ש"ש	קורסי בחירה במחלקה או לימודים במחלקות אחרות שיש להם נגיעה בנושאי לשון (קורסים אלה ייקבעו בתיאום עם המחלקה)
14 ש"ש	לימודי מ"א כפי שמפורט להלן בסעיף "מסלול רגיל עם תזה", ובכללם שני סמינריונים מתחומים שונים ובהדרכת שני מורים, כמפורט להלן ב"מסלול רגיל עם תזה"
סה"כ 52 ש"ש	

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

הדרישות בכל שלבי הלימוד

- שנה א' 9 ש"ש קורסי חובה (כמפורט בדרישות למקצוע ראשי – שנה א')
וכן מכינה בערבית (4 ש"ש) ממכסת שעות הלימודים הכלליים. מי שנבחן בבחינת בגרות
בהיקף של 3 יחידות ומעלה פטור מן המכינה בערבית.
- שנה ב' 12 ש"ש קורסי חובה (כמפורט בדרישות למקצוע ראשי – שנה ב')

שנים ב' וג' 13 ש"ש קורסי בחירה

שנה ג' 5 ש"ש קורסי חובה (כמפורט דרישות למקצוע דו-ראשי שנה ג')

8 ש"ש לימודים מקורסים לתלמידי מ"א (בכלל זה סמינריון וקורסים במחלקות אחרות – בתיאום עם ראש
המחלקה)

שימו לב: תלמידי המסלול הישיר יהיו זכאים לתעודת ב"א רק לאחר שסיימו את כל חובותיהם לתואר הראשון עד תום
שנה ג' בהיקף של 46 ש"ש: 30 ש"ש לשון מקורסי התואר הראשון + 8 ש"ש לשון מקורסי התואר השני + 8 ש"ש
בחירה במחלקה או במחלקות אחרות.

שנה ד' 6 ש"ש לימודים מתוך הקורסים לתלמידי מ"א + עבודת גמר.

הערות:

- 1) חובת השתתפות בסמינריון המחלקתי חלה על כל תלמידי המסלול הישיר משנה ג' ומעלה.
- 2) השלמות וחובת שפות זרות ראו בסוף לימודי התואר השני.

מסלול ישיר ללא תזה

- 30 ש"ש לימודים במחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות
- 8 ש"ש קורסי בחירה במחלקה או לימודים במחלקות אחרות, שיש להם נגיעה בנושאי הלשון (קורסים אלה
ייקבעו בתיאום עם המחלקה)
- 18 ש"ש לימודים מקורסים לתלמידי מ"א כפי שמפורט להלן בסעיף "מסלול רגיל ללא תזה", ובכללם שלושה
סמינריונים מתחומים שונים ובהדרכת שלושה מורים, כמפורט להלן ב"מסלול רגיל ללא תזה"

סה"כ 56 ש"ש

הדרישות בכל שלבי הלימוד

- שנים א', ב' ו-ג' ראה לימודים במסלול ישיר עם תזה, וכן ראה את הנאמר שם ב"שימו לב".
- שנה ד' 8 ש"ש לימודים מקורסים לתלמידי מ"א וכן 6 ש"ש בלימודי לשון או במחלקה אחרת

הערות:

1. על חובות תלמידי המ"א בלימודי האנגלית ראה בהמשך בסעיף ב'.
2. תלמידי המ"א במסלול ללא תזה חייבים בבחינת סיום.
3. באישור ראש המחלקה או באישור היועץ למסלול הישיר יוכלו תלמידי המ"א במסלול ללא תזה להמיר
קורסים במחלקה בקורסים ממחלקות אחרות.

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

4. חובת השתתפות בסמינריון המחלקתי חלה על כל תלמידי המסלול הישיר משנה ג' ומעלה.

שימו לב: תלמידי המסלול הישיר יהיו זכאים לתעודת ב"א רק לאחר שיסיימו את כל חובותיהם לתואר הראשון עד תום שנה ג' בהיקף של 46 ש"ש: 30 ש"ש לשון מקורסי התואר הראשון + 8 ש"ש לשון מקורסי התואר השני + 8

ש"ש בחירה במחלקה או במחלקות אחרות.

ב. המסלול הרגיל

מסלול רגיל עם תזה

מכסת השעות והסמינריונים:

- 14 ש"ש – קורסים המשותפים לכל התלמידים וקורסים של כיוון ההתמחות הנבחר, ובהם שני סמינריונים אצל שני מורים שונים בנושאים שונים
- השתתפות בסמינריון המחלקתי במשך כל שנות הלימודים
- לימודים במחלקה או במחלקות אחרות, לפי קביעת ראש המחלקה והמנחה
- תלמיד אשר לא הגיש את עבודת הגמר שלו עד סוף שנת לימודיו השנייה, יחויב בכל שנה בשמיעת קורס אחד במחלקה עד להגשת עבודתו.

פירוט הלימודים:

לימודים משותפים לכל התחומים:

- 4 ש"ש שפות שמיות (אכדית או ניבים ארמיים). לתלמידים המתמחים בעברית החדשה – 2 ש"ש בלבד
- 1 ש"ש – הדרכה לכתיבה מדעית

לימודים על פי כיווני ההתמחות:

מוצעים שישה כיווני התמחות:

1. לשון המקרא
2. לשון חכמים
3. לשון ימי הביניים
4. העברית החדשה ורקעה
5. לימודי לשונות שמיות

פירוט הלימודים על פי כיווני ההתמחות

1. לשון המקרא 2. לשון חכמים 3. לשון ימי הביניים
- 7 ש"ש מן הרבדים הקלאסיים (לשון המקרא, לשון חכמים, לשון ימי הביניים)
- 2 ש"ש העברית החדשה
- סה"כ: 9 ש"ש

4. העברית החדשה ורקעה

- 4 ש"ש מן הרבדים הקלאסיים (לשון המקרא, לשון חכמים, לשון ימי הביניים)
- 7 ש"ש העברית החדשה
- סה"כ: 11 ש"ש

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

5. לימודי לשונות שמיות

רשאי לבחור בכיוון זה בוגר התואר הראשון בכיוון הלשונות השמיות או בוגר לשון עברית כמקצוע מורחב (בהתמחות בלשונות שמיות). תלמידים אחרים יחויבו בלימודי השלמה בתחום זה מקורסי התואר הראשון.

4-2 ש"ש שפות שמיות (נוסף על לימודי החובה)

7-5 ש"ש מן הרבדים הקלאסיים (לשון המקרא, לשון חכמים, לשון ימי הביניים)
סה"כ: 9 ש"ש

עבודת הגמר תיכתב בכיוון ההתמחות.

הערות כלליות:

1. בהסכמת ראש המחלקה ניתן להרכיב תכנית לימודים מיוחדת (שלא לפי הכיוונים המוצעים לעיל, אך בהיקף שווה), המותאמת להתעניינותו האישית של התלמיד ולכישוריו.
2. תלמידים המתמחים בכיוון תנ"ך-אשורולוגיה וכן תלמידים המשתתפים בלימודי התואר השני הקשורים לאשורולוגיה במחלקות אחרות (היסטוריה כללית, תולדות ישראל ועוד) יקבעו את תכנית לימודיהם בתיאום בין שתי המחלקות.
3. בהסכמת ראש המחלקה יוכלו תלמידי התואר השני להשתתף בקורס בחירה של התואר הראשון שלא למדו במסגרת לימודיהם לתואר הראשון (הפתוח לתואר השני) כחלק מדרישות הלימודים לקראת המ"א.

מסלול רגיל ללא תזה

התלמיד ילמד 18 ש"ש כמפורט להלן:

4-2 ש"ש שפות שמיות (אכדית או ניבים ארמיים)

1 ש"ש הדרכה לכתיבה מדעית

15-13 ש"ש שלושה סמינריונים בתחומים שונים אצל שני מורים לפחות (בתיאום עם המחלקה אפשר לבחור סמינריון אחד במחלקה אחרת). הסמינריונים יילמדו בהיקף שנתי או סמסטריאלי, כלומר בהיקף של 6-3 ש"ש.

יתר הקורסים שיילמדו הם קורסי בחירה, ובהם: קורס בלשני על רקע טקסטים מתקופת חז"ל, קורס בלשני על רקע טקסטים מימי הביניים וקורס מתקדם מתחום העברית החדשה או הבלשנות הכללית. ניתן לבחור בקורס בחירה אחד שמיועד לתלמידי התואר הראשון שהסטודנט לא למד במסגרת התואר הראשון.

הערות:

1. תלמידי מ"א במסלול ללא תזה חייבים בבחינת סיום.

השלמות

א. תלמיד שלמד במסגרת התואר הראשון לשון עברית כמקצוע משני, יוכל להתקבל ללימודי התואר השני על תנאי. בשנה הראשונה ללימודיו יחויב התלמיד בהשלמות של 6 ש"ש: סמנטיקה לקסיקלית (1 ש"ש), סמנטיקה של המשפט (1 ש"ש) וקורסים מלימודי התואר הראשון שלא נכללו בתכנית לימודיו לקראת התואר

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

הראשון (4 ש"ש).

- ב. תלמיד שלמד לשון עברית כמקצוע ראשי לקראת התואר הראשון במסגרת אחרת אפשר שיחויב בלימודי השלמה על פי תכנית שתיקבע על ידי ראש המחלקה או על ידי היועץ לתואר השני.
- ג. תלמיד שלמד תואר ראשון במקצוע שאינו לשון עברית יחויב בלימודי השלמה על פי תכנית שתיקבע על ידי ראש המחלקה או על ידי היועץ לתואר השני. יש לסיים את לימודי השלמה בממוצע של 80 לפחות.

שפות זרות

- א. אנגלית כשפה זרה: פטורים מן הקורס באנגלית לתואר שני תלמידים שעמדו בבחינה ברמת "פטור" לתואר השני וכן בוגרי התואר הראשון בעלי ציון 85 ומעלה בקורס "אנגלית למתקדמים".
- ב. שפה זרה נוספת: תלמידים לתואר השני עם תזה חייבים בלימודי שפה זרה נוספת. נדרשת ידיעה ברמה של קריאת טקסטים באחת מן השפות: גרמנית, צרפתית, ספרדית, רוסית או כל שפה אחרת שהמנחה ימליץ עליה בפני התלמיד.

מסלול ללא תזה לבוגרי עריכת לשון

המסלול מיועד לבוגרי לימודי תעודה בעריכת לשון באוניברסיטת בר-אילן. התלמיד ילמד 16 ש"ש בשנה אחת לבחירה מן הקורסים למ"א. מתוכם שני סמינריונים בהדרכת שני מורים שונים. בוגר לימודי תעודה בעריכת לשון שלא למד לשון עברית בתואר הראשון יחויב ב-4 ש"ש השלמות על פי תוכנית שתיקבע על ידי ראש המחלקה או על ידי היועץ לתואר השני. יש לסיים את לימודי השלמה בממוצע של 80 לפחות. תלמידים במסלול זה חייבים בבחינת סיום.

שפות זרות

- א. אנגלית כשפה זרה: פטורים מן הקורס באנגלית לתואר שני תלמידים שעמדו בבחינה ברמת "פטור" לתואר השני וכן בוגרי התואר הראשון בעלי ציון 85 ומעלה בקורס "אנגלית למתקדמים".
- ב. שפה זרה נוספת: תלמידים לתואר השני עם תזה חייבים בלימודי שפה זרה נוספת. נדרשת ידיעה ברמה של קריאת טקסטים באחת מן השפות: גרמנית, ספרדית, רוסית או כל שפה אחרת שהמנחה ימליץ עליה בפני התלמיד.

קורסי בחירה לתואר שני

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
12512	לשון הפיוט	1	הרצאה		
12630	מבוא לחקר השיח	1	הרצאה		
12724	פרקים בפרגמטיקה	1	הרצאה		
12730	פרקים בפרגמטיקה	1	סמינריון		
12750	סוגיות בתחביר לשון חכמים	2	הרצאה		
12751	סוגיות התחביר לשון חכמים	2	סמינריון		
12761	בחינת סיום לתואר שני מסלול ב'		בחינה		
12763	קריאה בקערות מאגיות ארמיות מבל	2	הרצאה		

דרישות המחלקה לשנת הלימודים תשע"ט

קוד מלא	שם	סה"כ שעות	סוג מפגש	דרישות קדם	דרישות משלימות
12772	הדרכה לכתיבה מדעית	1	סדנה		
12788	סוגיות בדקדוק העברית החדשה	1	הרצאה		
12817	קולוקיום מחלקתי		קולוקיום		
12819	קולוקיום מחלקתי		קולוקיום		
12825	לשון התפילה	1	הרצאה		
12826	לשון התפילה	1	סמינריון		
12848	מנדעית למתחילים	2	הרצאה		
12849	מנדעית למתקדמים	2	הרצאה	מנדעית למתחילים	
12860	אכדית למתחילים א'	2	הרצאה		אכדית למתחילים ב'
12861	אכדית למתחילים ב'	2	תרגיל		אכדית למתחילים א'
129020	דת ושלטון במסופוטמיה	1	הרצאה		
129070	שאלות ותשובות במקרא	1	הרצאה		
129071	סוגיות לשון ומגדר	1	הרצאה		
129072	שאלות ותשובות במקרא	1	סמינריון		
129074	סוגיות לשון ומגדר	1	סמינריון		
129090	שמית מערבית ניבים ותרבויות	1	הרצאה		

לימודי התואר השלישי

הדרישות

1. הגשת תכנית מחקר
2. לימודים לפי תכנית מיוחדת שתיקבע על ידי ראש המחלקה או על ידי ממונה מטעמו
3. השתתפות בסמינריון המחלקתי בכל שנות הלימודים
4. השתתפות בקורס (או סמינריון) אחד בכל שנה עד להגשת עבודת הד"ר

המתמחים בתחום לשון המקרא יחויבו בקורס באכדית.
דרישות כלליות – ראו בתקנון האוניברסיטה ללימודי התואר השלישי.